Práva obetí – podľa krajín

Fínsko

Za **obeť trestného činu** ste považovaný, ak ste sa stali obeťou konania alebo opomenutia, ktoré vo Fínsku predstavuje trestný čin. Ako obeť trestného činu máte určité práva pred súdnym konaním, v jeho priebehu a po jeho skončení.

Trestné konanie vo Fínsku začína predbežným vyšetrovaním, ktoré zvyčajne vedie polícia. V tomto štádiu sa overuje, či došlo k trestnému činu, skúmajú sa okolnosti trestného činu a zisťuje sa totožnosť zúčastnených strán. Posudzuje sa aj rozsah ujmy spôsobenej trestným činom a vaše nároky voči páchateľovi. Pokiaľ existujú dostatočné dôkazy o tom, že bol spáchaný trestný čin, prokurátor podá žalobu a predloží vec súdu. Počas konania súd skúma dôkazy a obvineného odsúdi za trestný čin alebo ho zbaví obvinenia. Trestné konanie môže pokračovať, ak jedna zo strán podá odvolanie na vyšší súd.

Príslušné informácie nájdete na nasledujúcich odkazoch.

1 – Moje práva v prípade, že sa stanem obeťou trestného činu

2 – Oznámenie trestného činu a moje práva počas vyšetrovania a súdneho konania

3 – Moje práva po skončení súdneho konania

4 – Odškodnenie

5 – Moje práva na podporu a pomoc

Posledná aktualizácia: 05/02/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

1 - Moje práva v prípade, že sa stanem obeťou trestného činu

Aké informácie dostanem od príslušného orgánu (napr. od polície, prokurátora) po tom, čo došlo k trestnému činu, ale ešte pred tým, než ho oznámim?

V príručke Práva obete trestného činu, ktorú uverejnilo fínske ministerstvo spravodlivosti, je uvedené, o ktorých veciach majú orgány informovať obete trestných činov. V príručke sa okrem iného stručne vysvetľuje, ako oznámiť trestný čin a ako požiadať o náhradu, a poskytujú sa informácie o službách na podporu obetí, právnej pomoci, možnosti získania ochrany, práve na tlmočenie a preklad dokumentov a mediácii v trestnoprávnych veciach. Príručka, ktorú možno vytlačiť, je určená na distribúciu obetiam a mala by slúžiť na posilnenie komunikácie predovšetkým pri práci polície a ďalších vyšetrovacích orgánov. Príručku môžu využívať aj justičné orgány, služby na podporu obetí a ďalšie subjekty, ktoré prichádzajú do kontaktu s obeťami trestných činov.

Informácie poskytnuté obetiam sa môžu líšiť v závislosti od ich potrieb, osobnej situácie a druhu alebo charakteru trestného činu.

Nežijem v krajine EÚ, v ktorej došlo k trestnému činu (občania EÚ a občania tretích krajín). Ako sú chránené moje práva?

Podpora a poradenstvo vám môžu byť poskytnuté aj v prípade, že trestný čin bol spáchaný v inej krajine. Ak ste sa stali obeťou trestného činu v inom členskom štáte EÚ, vyšetrovací orgán môže v určitých prípadoch postúpiť vaše trestné oznámenie alebo už začaté predbežné vyšetrovanie orgánom iného členského štátu EÚ. Takýto postup je možný napríklad v prípade, ak ide o závažný trestný čin alebo ak ste nemohli oznámiť trestný čin v štáte, v ktorom bol spáchaný. V prípade závažných trestných činov je možné aj postúpenie mimo EÚ.

Ak ste sa stali obeťou obchodovania s ľuďmi, máte nárok na služby Systému pomoci pre obete obchodovania s ľuďmi aj v prípade, že trestný čin bol spáchaný v inej krajine. Prokurátor rozhoduje o tom, či začať predbežné vyšetrovanie podozrenia zo spáchania trestného činu zahŕňajúceho obchodovanie s ľuďmi vo Fínsku.

Ak oznámim trestný čin, aké informácie dostanem?

Polícia a ďalšie vyšetrovacie orgány vám poskytnú informácie o službách na podporu obetí, spôsobe oznámenia trestného činu, právnej pomoci, možnosti získania ochrany, spôsobe žiadania o náhradu, práve na tlmočnícke a prekladateľské služby, mediácii v trestnoprávnych veciach, práve získať informácie o pojednávaní vo veci, práve byť informovaný o prepustení páchateľa z väzenia alebo z vyšetrovacej väzby, spôsobe podania sťažnosti voči postupu orgánov, postupe v prípade obetí trestných činov, ktoré nemajú pobyt v krajine, v ktorej bol spáchaný trestný čin, a o kontaktných údajoch, ktoré možno využiť v prípade otázok súvisiacich s prípadom. Tieto práva sú opísané v príručke Práva obete trestného činu.

Uvedené informácie sa vám nemusia nevyhnutne poskytnúť pri oznámení trestného činu, najmä ak trestné oznámenie podávate elektronicky. Polícia vám poskytne informácie o týchto právach počas výsluchu. Vyšetrovací orgán vám vždy oznámi, ak trestné oznámenie, ktoré ste podali, nevedie k predbežnému vyšetrovaniu alebo ak dôjde k prerušeniu alebo ukončeniu predbežného vyšetrovania.

Mám právo na bezplatné tlmočenie alebo preklad (pri komunikácii s políciu alebo inými orgánmi, alebo počas vyšetrovania a súdneho konania)?

Počas predbežného vyšetrovania a súdneho konania máte právo používať fínčinu alebo švédčinu. Ak patríte k Sámom, v domovskej oblasti Sámov máte právo používať sámsky jazyk. Orgány musia poskytnúť tlmočnícke služby podľa potreby. Ak neovládate úradné jazyky Fínska, máte právo používať jazyk, ktorý ovládate, vo všetkých situáciách súvisiacich s vyšetrovaním trestného činu. V prípade potreby sú orgány povinné zabezpečiť tlmočenie do jazyka, ktorý ovládate. Orgány sú povinné zabezpečiť tlmočenie počas vyšetrovania a súdneho konania aj v prípade, ak používate posunkový jazyk alebo ak potrebujete tlmočenie z dôvodu zmyslovej alebo rečovej poruchy. Tlmočník je povinný zachovávať tajomstvo. Odmenu tlmočníka platí štát.

Môžete požiadať o preklad určitých dôležitých dokumentov. V prípade, že sa na účely vašej právnej ochrany nevyžaduje písomný preklad dokumentov, možno tieto dokumenty preložiť aj ústne. V niektorých prípadoch sa vám môže poskytnúť len čiastočný preklad alebo zhrnutie dokumentu.

Počas predbežného vyšetrovania máte právo na to, aby vám poskytli preklad písomného potvrdenia o oznámení trestného činu, rozhodnutia o prerušení vyšetrovania a v prípade potreby aj ďalších dokumentov, ktoré sú v prípade kľúčové. Prokurátor vám môže poskytnúť preklad rozhodnutia o nezačatí trestného stíhania.

Na súde máte právo, aby vám poskytli preklad rozsudku, oznámenia o mieste a čase konania zasadnutia súdu a v prípade potreby aj ďalších dokumentov, ktoré sú v prípade kľúčové.

Ako orgány zabezpečujú, že im rozumiem a som pochopený (napr. ak som dieťa, ak mám zdravotné postihnutie)

Orgány sú povinné zabezpečiť tlmočnícke služby počas predbežného vyšetrovania a súdneho konania v prípade, ak používate posunkový jazyk alebo ak potrebujete tlmočenie z dôvodu zmyslovej alebo rečovej poruchy.

Príručka Práva obete trestného činu je k dispozícii aj vo formáte, ktorý je ľahko zrozumiteľný. Príručka Ak ste sa stali obeťou trestného činu je k dispozícii vo formáte, ktorý je ľahko zrozumiteľný, a aj v posunkovom jazyku.
Vyšetrovatelia trestných činov páchaných na deťoch absolvovali osobitnú odbornú prípravu zahŕňajúcu komunikáciu s deťmi a vedenie výsluchu dieťaťa v rámci trestného konania. V určitých prípadoch môže výsluch dieťaťa viesť aj psychológ so špecializáciou na výsluchy detí.

Služby na podporu obetí

Kto poskytuje podporu obetiam?

Môžete potrebovať lekársku pomoc alebo iné služby sociálnej a zdravotnej starostlivosti, ako sú núdzové sociálne služby, nemocničná liečba alebo telesná a duševná rehabilitácia. Tieto služby môžete využívať za rovnakých podmienok ako všetci ostatní klienti.
Podporu, poradenstvo a usmernenie obetiam trestných činov poskytuje mnoho organizácií. Podpora obetí vo Fínsku (*Rikosuhripäivystys*) poskytuje pomoc pri všetkých druhoch trestných činov a trestných konaní, ako aj poradenstvo v oblasti práv obetí. Ak ste obeťou domáceho násilia, môžete využiť ochranu a podporu v azylových domoch. V niektorých lokalitách je dostupná osobitná podpora pre obete sexuálnych trestných činov a prisťahovalkyne. Obete obchodovania s ľuďmi majú k dispozícii samostatný systém pomoci. Prístup k týmto službám je podmienený splnením určitých podmienok.
Na podporné služby sa môžete obrátiť aj v prípade, ak neoznámite trestný čin. Polícia alebo iný vyšetrovací orgán môže s vaším súhlasom postúpiť vaše kontaktné údaje podpornej službe, ktorá vás následne kontaktuje.

Poskytne mi polícia automaticky kontakt na podporu obetí?

Ak potrebujete osobitnú ochranu alebo ak je to potrebné v dôsledku charakteru trestného činu alebo v dôsledku vašej osobnej situácie, polícia s vaším súhlasom postúpi vaše kontaktné údaje podpornej organizácii. Polícia by vás mala informovať o podpore, ktorú môžu využiť obete obchodovania s ľuďmi, a s vaším súhlasom by mala navrhnúť zaradenie vašej osoby do Systému pomoci pre obete obchodovania s ľuďmi.

Ako je chránené moje súkromie?

S cieľom chrániť vaše súkromie sa môže za určitých podmienok súdne pojednávanie o veci uskutočniť bez prítomnosti verejnosti a súd môže nariadiť utajenie súdnych dokumentov a rozsudku v potrebnom rozsahu. Môžete o to súd požiadať. V niektorých prípadoch môže súd nariadiť utajenie vašej totožnosti. Uplatňuje sa to napríklad v prípade sexuálnych trestných činov.

Musím oznámiť trestný čin predtým, ako budem mať prístup k podpore obetí?

Nie je potrebné vopred oznámiť trestný čin.

Osobná ochrana, ak som v nebezpečenstve

Aké druhy ochrany sú k dispozícii?

V niektorých prípadoch môže vypočutie na súde prebiehať prostredníctvom videospojenia, bez prítomnosti páchateľa alebo verejnosti, prípadne tak, že budete umiestnený za clonou. Z výsluchu môže byť v niektorých prípadoch vyhotovený videozáznam a tento záznam možno použiť ako dôkaz v rámci súdneho konania, napríklad ak je vypočúvaný mladší ako 18 rokov.
S cieľom chrániť vaše súkromie sa môže za určitých podmienok súdne pojednávanie o veci uskutočniť bez prítomnosti verejnosti a súd môže nariadiť utajenie súdnych dokumentov a rozsudku v potrebnom rozsahu. Môžete o to súd požiadať. V niektorých prípadoch môže súd nariadiť utajenie vašej totožnosti. Uplatňuje sa to napríklad v prípade sexuálnych trestných činov.
Súd vždy jednotlivo posudzuje organizačnú stránku súdneho konania a ochranné opatrenia, pričom prihliada na to, že sa nesmú obmedziť práva obhajoby. Rozhodnutie súdu sa teda môže líšiť od predchádzajúceho posudku.
V situáciách vážneho ohrozenia môžete požadovať utajenie vašich kontaktných údajov, utajenie z dôvodov osobnej bezpečnosti, zákaz priblíženia sa alebo dokonca aj zmenu mena alebo rodného čísla. V najvážnejších prípadoch vás môžu zaradiť do programu ochrany svedkov. Ďalšie informácie vám poskytnú orgány alebo podporné služby. Ak ste chránený prostredníctvom zákazu priblíženia sa a presťahujete sa do iného členského štátu EÚ, pričom máte pocit, že aj v tomto členskom štáte potrebujete ochranu, môžete požiadať súd, ktorý vydal zákaz priblíženia sa, aby vydal európsky ochranný príkaz.
Ak ste obeťou domáceho násilia alebo ste ohrozený, orgány vám môžu spoločne vytvoriť bezpečnostný plán v rámci konferencie na posúdenie rizika viacerými orgánmi.
Ak ste sa stali obeťou obchodovania s ľuďmi, máte právo na bezpečné ubytovanie, ktoré môže zahŕňať osobitné bezpečnostné opatrenia na rôznych úrovniach s cieľom zaistiť pre vás bezpečné bývanie. Vo vážnejších situáciách možno vašu bezpečnosť zaistiť v osobitnej bezpečnej obytnej jednotke, ako aj prostredníctvom technického zariadenia alebo bezpečnostných služieb. V najvážnejších situáciách vás môžu zaradiť do programu ochrany svedkov. Systém pomoci pre obete obchodovania s ľuďmi, ktorý prevádzkujú orgány, sa v prípade potreby využije na posilnenie ochrany, ktorú vám poskytuje polícia.

Kto mi môže ponúknuť ochranu?

Polícia posúdi, či potrebujete ochranu a aké opatrenia sú potrebné, ak ste v ohrození. Od konkrétnych opatrení závisí, ktorý orgán rozhoduje o ochrane (pozri predchádzajúce odpovede). Ďalšie informácie o ochranných opatreniach vám poskytnú orgány alebo služby na podporu obetí.

Posúdi niekto môj prípad, aby zistil, či mi hrozí ďalšia ujma od páchateľa?

Orgány posúdia vaše konkrétne potreby z hľadiska ochrany počas predbežného vyšetrovania a súdneho konania a stanovia požadované ochranné opatrenia. Účelom ochranných opatrení je zabezpečiť, aby ste boli chránený pred ďalším utrpením, zastrašovaním a odvetou počas vyšetrovania a súdneho konania. Na posúdení sa podieľate aj vy, pričom sa prihliada na vaše osobné vlastnosti a okolnosti, ako aj na charakter trestného činu.

Bude niekto posudzovať môj prípad, aby zistil, či mi hrozí ďalšia ujma v rámci trestnoprávneho systému (počas vyšetrovania a súdneho konania)?

Orgány posúdia vaše konkrétne potreby z hľadiska ochrany počas predbežného vyšetrovania a súdneho konania a stanovia požadované ochranné opatrenia. Účelom ochranných opatrení je zabezpečiť, aby ste boli chránený pred ďalším utrpením, zastrašovaním a odvetou počas vyšetrovania a súdneho konania. Na posúdení sa podieľate aj vy, pričom sa prihliada na vaše osobné vlastnosti a okolnosti, ako aj na charakter trestného činu.

Aká ochrana je k dispozícii pre veľmi zraniteľné obete?

V situáciách vážneho ohrozenia môžete požadovať utajenie vašich kontaktných údajov, utajenie z dôvodov osobnej bezpečnosti, zákaz priblíženia sa alebo dokonca aj zmenu mena alebo rodného čísla. V najvážnejších prípadoch vás môžu zaradiť do programu ochrany svedkov. Ďalšie informácie vám poskytnú orgány alebo podporné služby.

Som maloletý – mám osobitné práva?

Ak ste maloletý (máte menej ako 18 rokov), ste zraniteľnou obeťou, a preto môžete potrebovať osobitné ochranné opatrenia. Ochranu vám možno poskytnúť napríklad tak, že z výsluchu počas vyšetrovania sa vyhotoví videozáznam a tento záznam sa neskôr použije ako dôkaz v rámci súdneho konania.
Ak ste maloletý, môžete mať nárok na právnu pomoc na náklady štátu. Ak je váš poručník podozrivý za spáchania trestného činu voči vašej osobe, počas trestného konania vám musí byť pridelený náhradný poručník.
Ak ste maloletou obeťou obchodovania s ľuďmi, máte právo na služby Systému pomoci pre obete obchodovania s ľuďmi. Ak ste detskou obeťou obchodovania s ľuďmi bez povolenia na pobyt, v každom prípade vám bude pridelený advokát, ak ste vo Fínsku bez poručníka alebo iného právneho zástupcu. Ak ste detskou obeťou obchodovania s ľuďmi a ste fínskym občanom alebo ste držiteľom povolenia na pobyt, môže vám byť pridelený náhradný poručník. Ak sa vyšetrovanie trestného činu začne vo Fínsku, ako maloletá osoba môžete mať nárok na právneho poradcu financovaného štátom.

Môj rodinný príslušník zomrel v dôsledku trestného činu – aké sú moje práva?

Ak v dôsledku trestného činu dôjde k smrti obete, rodinní príslušníci obete (vymedzení zákonom) sú v postavení poškodeného, t. j. obete. V takom prípade majú rovnaké práva ako ostatné obete trestných činov.

Môj rodinný príslušník bol obeťou trestného činu – aké sú moje práva?

Aj rodinní príslušníci obete majú prístup k službám na podporu obetí.

Aj maloleté dieťa osoby, ktorá sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi, možno zahrnúť do Systému pomoci pre obete obchodovania s ľuďmi.

Mám prístup k službám mediácie? Aké sú podmienky? Budem v priebehu mediácie v bezpečí?

Mediáciu možno využiť v trestných veciach v prípade, ak s tým súhlasí obeť aj osoba podozrivá zo spáchania trestného činu. Musia byť splnené aj ďalšie požiadavky: podozrivý musí potvrdiť všeobecný priebeh udalostí a mediácia musí byť v najlepšom záujme obete. Mediácia je bezplatná, dôverná a vždy dobrovoľná, pričom sa môžete kedykoľvek rozhodnúť, že ju ukončíte. Vyškolení dobrovoľní mediátori pomáhajú účastníkom trestnej veci diskutovať o udalosti a dohodnúť sa na náhrade za možnú ujmu alebo škodu spôsobenú v dôsledku trestného činu. Táto služba je dostupná v mediačných kanceláriách, ktoré sa nachádzajú v celej krajine.

Na mediačných zasadnutiach účastníci mediácie zvyčajne majú právo radiť sa s poradcom alebo osobou poskytujúcou pomoc. Mediátori pod vedením odborníkov posúdia a zabezpečia bezpečný kontakt medzi účastníkmi sporu a v prípade potreby môžu proces pozastaviť. Mediácia sa musí pozastaviť, ak jeden z účastníkov odvolá svoj súhlas alebo je dôvod domnievať sa, že súhlas nebol udelený slobodne.

Kde môžem nájsť zákon, v ktorom sa stanovujú moje práva?

Medzi najdôležitejšie zákony v oblasti práv obetí v trestnom konaní patrí zákon o vyšetrovaní trestných činov (*Esitutkintalaki*, 805/2011) a zákon o trestnom konaní (*Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa*, 689/1997). Právo na pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi je upravené v zákone o prijímaní osôb, ktoré žiadajú o medzinárodnú ochranu, o identifikácii obetí obchodovania s ľuďmi a o pomoci týmto obetiam (*Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta*, 746/2011). Tieto a ďalšie právne predpisy sú dostupné online na adrese https://www.finlex.fi/en/.

Posledná aktualizácia: 05/02/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

2 - Oznámenie trestného činu a moje práva počas vyšetrovania alebo súdneho konania

Ak žiadate o potrestanie trestného činu alebo o náhradu škody spôsobenej trestným činom, stávate sa účastníkom súdneho konania. Môžu vás vypočuť na účely dokazovania.

Ak sa prokurátor rozhodne nezačať trestné stíhanie, máte právo vzniesť obvinenie.

Ako môžem trestný čin oznámiť?

Trestný čin môžete oznámiť polícii na mieste činu, na policajnej stanici alebo v prípade menej závažných trestných činov aj online alebo telefonicky. Máte právo dostať písomné potvrdenie o oznámení trestného činu.

Ako môžem zistiť, ako sa daný prípad rieši?

Polícia vám poskytne kontaktné údaje, ktoré môžete využiť na sledovanie postupu vyšetrovania.

Mám nárok na právnu pomoc (počas vyšetrovania alebo súdneho konania)? Za akých podmienok?

Máte právo na pomoc právneho poradcu pri oznámení trestného činu, výsluchu a počas súdneho konania. Poradcom musí byť právnik, prokurátor poskytujúci právnu pomoc alebo autorizovaný právny poradca.

Osoby s nízkymi a strednými príjmami môžu mať nárok na právnu pomoc financovanú štátom. V takom prípade poplatok za poradenstvo čiastočne alebo v plnej výške zaplatí štát. Požiadať o právnu pomoc môžete na verejnom úrade právnej pomoci alebo prostredníctvom elektronickej služby. Ďalšou možnosťou je požiadať advokátsku kanceláriu, aby požiadala o právnu pomoc vo vašom mene.

Súd vám môže prideliť právneho poradcu a osobu poskytujúcu pomoc v prípade domáceho násilia, sexuálneho násilia alebo závažného trestného činu proti vášmu životu, zdraviu alebo slobode. V týchto prípadoch štát zaplatí poplatok bez ohľadu na váš príjem.

Mám nárok na náhradu výdavkov (v súvislosti s účasťou na vyšetrovaní/súdnom konaní)? Za akých podmienok?

Ak vás predvolajú pred súd, aby ste objasnili skutočnosti súvisiace s prípadom, máte právo, aby vám štát vynahradil cestovné výdavky, ktoré vám vznikli z dôvodu vašej prítomnosti na súde. Môže vám byť vyplatený denný príspevok, cestovné výdavky a náhrada za finančnú stratu.

Môžem podať opravný prostriedok, ak je môj prípad uzavretý ešte pred tým, ako sa dostane na súd?

Sťažnosť proti rozhodnutiu prokurátora nezačať trestné stíhanie možno podať generálnemu prokurátorovi, ktorý má právo vzniesť nové obvinenie.

Môžem sa zúčastniť na súdnom konaní?

Áno, môžete sa zúčastniť súdu ako účastník konania. Ak žiadate o potrestanie trestného činu alebo o náhradu škody spôsobenej trestným činom, stávate sa účastníkom súdneho konania. Môžete vyjadriť súhlas so súhrnným trestným rozkazom prokurátora alebo žiadať iný trest. Môžete požiadať o odškodnenie od odporcu alebo prokurátor môže podať nárok na náhradu škody vo vašom mene.

Aká je moja oficiálna úloha v súdnom systéme? Môžem napríklad byť (alebo sa môžem rozhodnúť byť): obeťou, svedkom, poškodeným alebo súkromným žalobcom?

Ak žiadate o potrestanie trestného činu alebo o náhradu škody spôsobenej trestným činom, stávate sa účastníkom súdneho konania. Môžu vás vypočuť na účely dokazovania.

Ak sa prokurátor rozhodne nezačať trestné stíhanie, máte právo vzniesť obvinenie.

Aké sú potom moje práva a povinnosti?

Môže vám vzniknúť povinnosť osobne sa dostaviť pred súd, ak je to potrebné na objasnenie skutočností týkajúcich sa prípadu. V takom prípade máte právo, aby vám štát nahradil vzniknuté náklady.

Počas súdneho konania musíte vždy hovoriť pravdu.

Môžem počas súdneho konania predniesť vyhlásenie alebo vypovedať? Za akých podmienok?

Ak ste účastníkom konania, máte právo vypovedať. Na hlavnom pojednávaní budete môcť predložiť svoju žalobu a jej dôvody, vypovedať a predniesť záverečnú reč, v ktorej môžete vyjadriť svoj názor na vinu odporcu a trest, ktorý mu má byť uložený.

Aké informácie mi budú poskytnuté počas súdneho konania?

Dostanete predvolanie na hlavné pojednávanie, ak je vaša prítomnosť potrebná na objasnenie skutočností súvisiacich s prípadom alebo ak ste pred súdom vypovedali, že máte v úmysle predložiť žalobu, ktorú nepredložil prokurátor.

Máte právo byť na vlastnú žiadosť informovaný o čase a mieste súdneho pojednávania, ako aj o verdikte v trestnej veci.

Budem môcť získať prístup k súdnym spisom?

Áno. Ak ste účastníkom konania, máte rovnaké právo na prístup k súdnym spisom ako obvinená osoba. Platí, že máte právo na informácie o obsahu súdnych dokumentov, a to aj tých, ktoré nie sú verejne dostupné.

Posledná aktualizácia: 05/02/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

3 - Moje práva po skončení súdneho konania

Môžem sa odvolať proti rozhodnutiu súdu?

Proti rozhodnutiu okresného súdu (*käräjäoikeus*) sa môžete odvolať na odvolacom súde (*hovioikeus*). Zvyčajne je potrebné pripustenie na ďalšie preskúmanie, aby sa odvolací súd zaoberal prípadom v plnom rozsahu.

Proti rozsudku odvolacieho súdu sa možno odvolať na najvyššom súde (*korkein oikeus*). Na odvolanie na najvyšší súd je potrebné povolenie. Takéto povolenie sa udeľuje iba za podmienok stanovených zákonom.

Aké sú moje práva po odsúdení páchateľa?

V prípade niektorých závažných trestných činov môžete požiadať, aby vás informovali o prepustení páchateľa z väzenia alebo z vyšetrovacej väzby (pozri ďalej).

Mám po skončení súdneho konania nárok na podporu alebo ochranu? Na aké dlhé obdobie?

Organizácie na podporu obetí poskytujú podporu a poradenstvo aj po skončení súdneho konania,
tak dlho, ako je potrebné. V prípadoch domáceho násilia sa vypracuje bezpečnostný plán v rámci posúdenia rizika viacerými orgánmi. Nie je to naviazané na koniec súdneho konania.

Ak ste sa stali obeťou obchodovania s ľuďmi, vaše právo na osobitnú pomoc od Systému pomoci pre obete obchodovania s ľuďmi zanikne, ak sa trestné konanie skončí bez toho, aby bol konečným rozhodnutím súdu niekto odsúdený za obchodovanie s ľuďmi.

Aké informácie mi budú poskytnuté, ak je páchateľ odsúdený?

Máte právo na vlastnú žiadosť dostať informácie o rozsudku v trestnej veci. V rozsudku sa uvádza trest uložený obvinenému vrátane dĺžky trestu odňatia slobody.

Účastníkom trestného konania sa poskytne kópia rozsudku. Nebudete oboznámený s tým, do ktorého väzenia môže byť páchateľ umiestnený.

Budem informovaný o tom, ak bude páchateľ prepustený (vrátane predčasného alebo podmienečného prepustenia) alebo unikne z väzenia?

V prípade niektorých závažných trestných činov môžete požiadať, aby vás informovali o prepustení páchateľa z väzenia alebo z vyšetrovacej väzby, o úteku alebo za určitých podmienok o inom opustení väzenia. Ak si želáte byť informovaný, musíte to oznámiť orgánu, ktorý vedie predbežné vyšetrovanie, alebo prokurátorovi. Vyšetrovací orgán vám poskytne ďalšie informácie.

Informácie dostanete iba vtedy, ak neexistuje dôvod sa domnievať, že to ohrozí život alebo zdravie väzňa alebo osoby vo vyšetrovacej väzbe.

Budem sa podieľať na rozhodnutí o podmienečnom prepustení alebo podmienečnom treste? Môžem napríklad predniesť vyhlásenie alebo podať odvolanie?

Nie, takéto právo nemáte.

Posledná aktualizácia: 05/02/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

4 - Odškodnenie

Aký je proces uplatnenia nároku na náhradu škody od páchateľa? (napr. súdny spor, občianskoprávna žaloba, adhézne konanie)

Žaloby o odškodnenie za trestný čin sa obvykle riešia v rámci pojednávania v trestnoprávnej veci v tom istom súdnom konaní. Svoj zámer uplatniť si nárok na náhradu škody musíte oznámiť polícii počas predbežného vyšetrovania alebo najneskôr na súde.

Prokurátora môžete požiadať, aby na súde predložil vašu žiadosť o odškodnenie za daný trestný čin. Dobré je informovať o tom políciu počas predbežného vyšetrovania. Ak je záležitosť jasná a jednoduchá, prokurátor môže podať žalobu o odškodnenie vo vašom mene. Ak ju prokurátor nepredloží, písomne vám to oznámi.

Nárok na odškodnenie môžete predložiť na súde aj počas trestného konania. Môže to vo vašom mene urobiť právny poradca.

V prípade potreby sa nárok na odškodnenie môže prejednávať v osobitnom občianskom súdnom konaní. Svoj nárok na odškodnenie môžete uplatniť aj v samostatnej občianskoprávnej žalobe. Ak sa váš nárok neprejednáva spolu s trestnou vecou, za toto konanie sa bude účtovať súdny poplatok.

Súd nariadil páchateľovi zaplatiť škodu/náhradu škody. Ako sa ubezpečím, že páchateľ zaplatí?

Ak páchateľ nezaplatí dobrovoľne na základe rozhodnutia súdu, rozsudok sa môže vymáhať. Vymáhanie sa nezačne automaticky. Musíte podať žiadosť o vymáhanie na úrade pre výkon súdnych rozhodnutí a k žiadosti pripojiť rozhodnutie súdu.

Od páchateľa nemôžete ako odškodnenie požadovať čiastku, ktorú ste dostali zo štátnej pokladnice ako odškodnenie od štátu za tú istú stratu alebo ujmu.

Ak páchateľ nezaplatí, môže mi štát zaplatiť zálohu? Za akých podmienok?

Nato, aby ste dostali odškodnenie zo štátnych finančných prostriedkov, nemusíte žiadať o odškodnenie od páchateľa. Na súde však musíte predložiť žiadosť o odškodnenie od páchateľa.

Mám nárok na náhradu škody od štátu?

Ak sa vy (alebo váš blízky príbuzný) stanete obeťou trestného činu vo Fínsku, môže vám byť zo štátnych finančných prostriedkov vyplatené odškodnenie za zranenie a ujmu spôsobenú trestným činom. Aby ste mohli požiadať o odškodnenie, musíte oznámiť trestný čin na polícii.

Ak sa uskutoční súdne konanie v tejto trestnej veci, mali by ste požiadať, aby súd potvrdil vaše právo na odškodnenie rozsudkom. To znamená, že by ste mali predložiť žiadosť o odškodnenie od páchateľa počas súdneho konania. Zvyčajne sa odškodnenie za ujmu spôsobenú trestným činom nevypláca, ak si túto povinnosť nesplníte.

O odškodnenie musíte požiadať do troch rokov od dátumu vydania právoplatného rozsudku v prípade nároku na odškodnenie. Ak sa v danej veci neuskutočnilo súdne konanie, o odškodnenie treba požiadať do 10 rokov odo dňa spáchania trestného činu. Tieto lehoty je možné posunúť iba za osobitných okolností.

Váš nárok na odškodnenie bude spracúvať štátna pokladnica. Žiadosť môžete poslať buď elektronicky na adresu rikosvahingot@valtiokonttori.fi, alebo poštou na vytlačenom formulári na adresu: State Treasury, P.O. Box 50, 00054 State Treasury.

Mám nárok na náhradu škody, ak páchateľ nie je odsúdený?

O odškodnenie môžete požiadať aj vtedy, ak páchateľ nebol odhalený. K žiadosti o odškodnenie musíte priložiť kópiu policajného záznamu z predbežného vyšetrovania alebo iný spoľahlivý dôkaz o udalosti.

Na odškodnenie máte nárok aj vtedy, ak bol páchateľ odhalený, ale nebol odsúdený, pretože je mladší ako 15 rokov alebo nie je trestnoprávne zodpovedný.

Mám nárok na núdzovú platbu, kým čakám na rozhodnutie o nároku na náhradu škody?

V prípade potreby môžete podať písomnú žiadosť o predbežné vyplatenie odškodného. Odškodné môže byť vyplatené vopred, ak je spracovanie vášho nároku na náhradu škody odložené z dôvodov, ktoré nemôžete ovplyvniť, a máte nárok na významnú čiastku odškodného.

Posledná aktualizácia: 05/02/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

5 - Moje práva na podporu a pomoc

Ak sa stanem obeťou trestného činu, na koho sa môžem obrátiť so žiadosťou o podporu a pomoc?

Podpora pre obete trestného činu

– Podpora obetí vo Fínsku (*Rikosuhripäivystys*), tel.: 116 006

Služby azylového bývania pre obete domáceho násilia

Online azylový dom (*Nettiturvakoti*)

Centrá podpory Seri pre obete sexuálneho napadnutia (staršie ako 16 rokov):

– Helsinki, Turku, Tampere, Kuopio, Oulu

Krízové centrum Tukinainen pre obete znásilnenia

– tel.: 0800 97899

Tukinainen online (*Nettitukinainen*)

Krízové centrum Tukinainen pre obete znásilnenia

Systém pomoci pre obete obchodovania s ľuďmi

– prijímacie centrum Joutseno (*Joutsenon vastaanottokeskus*), tel.: 029 54 63 177

Mediácia

– kancelárie mediátora:

Mediácia v trestných a občianskoprávnych konaniach

Mediácia v trestných a občianskoprávnych konaniach (v angličtine)

Polícia

– v núdzových situáciách volajte 112 (tiesňová linka)

Právna pomoc

Náhrada škôd spôsobených trestným činom vyplácaná zo štátnych finančných prostriedkov

– štátna pokladnica, tel.: 0295 50 2736

Telefónna linka podpory pre obete

Podpora obetí vo Fínsku, tel.: 116 006

Nollalinja (nepretržitá služba), tel.: 080 005 005 (linka pomoci pre obete domáceho násilia a násilia páchaného na ženách)

Krízové centrum Tukinainen pre obete znásilnenia, tel.: 0800 97899 (obete sexuálneho zneužívania)

Systém pomoci pre obete obchodovania s ľuďmi (nepretržitá služba), tel.: 029 54 63 177 (obete obchodovania s ľuďmi)

Je podpora obetí bezplatná?

Podpora, ktorú poskytujú organizácie obetiam, je bezplatná. Služby, ktoré poskytujú azylové domy, centrá podpory pre obete sexuálneho napadnutia a Systém pomoci pre obete obchodovania s ľuďmi, sú pre klienta takisto bezplatné.

Aké druhy podpory mi môžu poskytnúť štátne služby alebo príslušné orgány?

Obeť trestného činu môže využiť lekársku pomoc alebo iné služby sociálnej a zdravotnej starostlivosti, ako sú napríklad núdzové sociálne služby, nemocničné ošetrenie a fyzickú a duševnú rehabilitáciu. Tieto služby môžete využívať za rovnakých podmienok ako všetci ostatní klienti.

Azylové domy poskytujú okamžité zmiernenie krízovej situácie, celodenné bezpečné bývanie, psychosociálnu podporu a poradenstvo v naliehavej situácii. Tieto služby sú poskytované predovšetkým jednotlivcom a rodinám, ktoré zažili domáce násilie alebo hrozbu násilia. Niektoré služby poskytujú organizácie. Za zabezpečenie azylového bývania zodpovedá Fínsky inštitút zdravotnej a sociálnej starostlivosti.

Systém pomoci pre obete obchodovania s ľuďmi je štátny úrad, ktorého úlohou je zabezpečiť dodržiavanie práv obetí obchodovania s ľuďmi. Podporné služby zahŕňajú bezpečné bývanie, zdravotnú starostlivosť, sociálne služby, finančný príspevok pri prijatí alebo sociálnu pomoc, právnu pomoc a poradenstvo, osobu poskytujúcu pomoc počas trestného konania a tlmočnícke a prekladateľské služby. Okrem systému pomoci poskytujú organizácie aj pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi.

Máte právo na pomoc od právneho poradcu pri oznámení trestného činu, vypovedaní a počas súdneho konania. Poradcom musí byť právnik, prokurátor poskytujúci právnu pomoc alebo autorizovaný právny poradca.

Osoby s nízkymi a strednými príjmami môžu mať nárok na právnu pomoc financovanú štátom. V takom prípade poplatok za poradenstvo zaplatí štát čiastočne alebo v plnej výške. Požiadať o právnu pomoc môžete na verejnom úrade právnej pomoci alebo prostredníctvom elektronickej služby. Ďalšou možnosťou je požiadať advokátsku kanceláriu, aby požiadala o právnu pomoc vo vašom mene.

Súd vám môže prideliť právneho poradcu a osobu poskytujúcu pomoc v prípade domáceho násilia, sexuálneho násilia alebo závažného trestného činu proti vášmu životu, zdraviu alebo slobode. V týchto prípadoch štát zaplatí poplatok bez ohľadu na váš príjem.

Osoba poskytujúca pomoc vám môže pomáhať v rôznych fázach trestného konania. Takouto osobou môže byť akákoľvek osoba, ktorú si vyberiete. Osoba poskytujúca pomoc vás môže sprevádzať na vypočutie a zasadnutie súdu, ale za určitých okolností môže byť jej prítomnosť obmedzená. Podpora obetí vo Fínsku vám môže bezplatne poskytnúť vyškolenú osobu poskytujúcu pomoc. Všeobecné služby na podporu obetí, ktoré poskytuje Podpora obetí vo Fínsku, financuje ministerstvo spravodlivosti a podliehajú záväzku vyplývajúcemu zo služieb vo verejnom záujme.

Aké druhy podpory mi môžu poskytnúť mimovládne organizácie?

Mnoho organizácií poskytuje obetiam trestných činov podporu, poradenstvo a usmernenie. Podpora obetí vo Fínsku poskytuje pomoc pri všetkých typoch trestných činov a trestných konaní, ako aj poradenstvo súvisiace s právami obetí. Obete domáceho násilia môžu vyhľadať ochranu a podporu v azylových domoch. Pomoc je dostupná aj prostredníctvom liniek pomoci a služieb komunitnej starostlivosti. V niektorých oblastiach je dostupná osobitná podpora pre obete sexuálnych trestných činov a prisťahovalkyne, ako aj vzájomná podpora pre rodiny obetí vraždy.

Podporné služby poskytované organizáciami

Podpora obetí vo Fínsku

Podpora pre všetky obete trestných činov vrátane svedkov a rodinných príslušníkov obetí. Pomoc a poradenstvo pri uplatňovaní práv obetí v trestných konaniach. Národná linka pomoci, linka právnej pomoci, podporná služba online. Služby osôb poskytujúcich pomoc podľa regiónov.

– linka pomoci 116 006 (bezplatná)

– linka právnej pomoci 0800 161 177 (bezplatná)

Nollalinja

Nepretržitá linka pomoci pre obete domáceho násilia a násilia páchaného na ženách, tel.: 080 005 005 (bezplatná)

Zväz domovov a azylových domov pre matky s deťmi (*Ensi- ja turvakotien liitto*)

Azylové domy pre osoby zažívajúce domáce násilie alebo hrozbu násilia, ktoré potrebujú podporu pri zotavovaní a dočasné ubytovanie. Služby komunitnej starostlivosti poskytujú podporu pri riešení situácie spôsobenej domácim násilím a pri prekonávaní krízy. Telefonické poradenstvo, rozhovor s odborníkom na domáce násilie, riadená skupina vzájomnej podpory alebo asistované bývanie.

Online azylový dom

Online služba, ktorú spravuje Zväz domovov a azylových domov pre matky s deťmi; pomáha všetkým osobám, ktoré sa ocitli v násilných vzťahoch.

Krízové centrum Tukinainen pre obete znásilnenia

Poskytuje podporu a usmernenie osobám, ktoré zažili sexuálne napadnutie a/alebo zneužívanie, ako aj ich rodinám. Služba pomoci online.

– krízová linka pomoci: tel.: 0800 97899 (bezplatná)

– linka právnej pomoci: tel.: 0800 97895 (bezplatná)

MONIKA – Združenie multikultúrnych žien, Fínsko

Jednoducho dostupné služby, právne poradenstvo a azylové bývanie pre prisťahovalkyne a deti, ktoré sú vystavené násiliu. Pomoc je dostupná v niekoľkých jazykoch; združenie poskytuje aj služby osôb poskytujúcich pomoc.

– linka pomoci: 0800 05058 (bezplatná)

– Azylový dom Mona, tel.: 045 639 6274 (nepretržite)

Linka pre ženy (*Naisten Linja*)

Poradenstvo a podpora pre ženy a dievčatá, ktoré majú obavy z násilia. Informácie sú dostupné online a telefonicky.

– tel.: 0800 02400 (bezplatne)

Pro-tukipiste

Zdravotné a podporné služby pre ľudí pracujúcich v odvetví sexuálnych alebo erotických služieb a pre obete obchodovania s ľuďmi.

Združenie pre rodinných príslušníkov obetí vraždy HUOMA (*Henkirikoksen uhrien läheiset ry*)

Vzájomná podpora pre rodinných príslušníkov obetí vraždy.

– tel.: 050401 2230

https://www.huoma.fi/

MIELI Duševné zdravie Fínsko (*Suomen Mielenterveys ry*)

Pomoc v krízových životných situáciách.

– krízová linka pomoci 09 2525 0111 (nepretržitá)

Suvanto – Pre bezpečnú starobu (*Suvanto ry – Turvallisen vanhuuden puolesta*)

Pomoc, vzájomná podpora a právne poradenstvo pre seniorov na ochranu pred zneužitím a násilím.

– linka pomoci SUVANTO: 0800 06776 (bezplatná)

Posledná aktualizácia: 05/02/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.